

Selmeczbányai Hetilap

TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 74./III. sz. a hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Kitüntetés.

Koronás királyunk, Hüttl József miniszteri tanácsost és bányaigazgatónk a Lipót-renddel tüntette ki. E legmagasabb helyről ért szép kikitüntetést nemcsak bányászaink, de városunk összes lakossága is oszszatlan örömmel fogja fogadni. Hiszen egy oly valóban jeles és érdemduz férfi lett ezuttal felséges urunk által kikitüntetve, ki arra, egy emberöltőn keresztül kifejtett lankadatlan és sok oldalú működésével, bokros érdemeket szerzett; ki a magyar bányászatot s különösen a mi kerületi, leginkább ezüstbányászatunkat fejlesztette és emelte; ki sok ezer ember létalapját biztosította, ki közügyeink terén is szép sikereket ért el, ki hazánkat mindig s minden körülmények között teljes odaadással s hazafiai buzgalommal, önzéstelenül szolgálta s ki jótékony emberbaráti szeretetének is oly sokszor adá tanujelét.

Azt hisszük, az ország összes bányászainál s városunk minden egyes lakosánál visszhangra fog találni azon őszinte, igaz szívből fakadó kívánatunk, hogy e jeles férfiú sokáig, teljes tetterőben és zavartalan boldogságban — éljen!!

A törv. hat. bizottság deczember havi rendes közgyűlése.

Mióta Szitnyai József lett városunk polgármestere, először történt meg, hogy Rudnay Béla főispán helyett, törvényhat. bizottságunk rendes közgyűlésén ő elnököljön. A múlt pénteken megtartott közgyűlésen tehát Szitnyai József polgármesterünk foglalta el az elnöki széket és vezette a tárgyalásokat. S bizvást mondhatjuk, hogy jól vezette. Ennek köszönhetni főképpen, hogy a 31 pontból álló tárgysorozat igen gyorsan lett letárgyalva, valamint az elnöknek mindenben alapos felvilágosítást nyújtó tájékozottsága hozta magával, hogy a csekély számmal megjelent bizottsági tagok, a tanácsi előterjesztéseket, némely kivétellel megváltoztatlanul fogadták el.

A tárgysorozat tárgyalásának megkezdése előtt elnöklő polgármester kijelentette, hogy főispánunknak, ismert párbaj ügyének szerencsés kimenetele alkalmából a város közönsége nevében üdvözlő táviratot menesztett, mire a főispán meleg hangú levélben mondott köszönetet; mit a közgyűlés tudomásul vett. Habár mindnyájan őszintén örvendünk mindkét jeles magyar hazafi érdekében, hogy a dolog így végződött, de talán még sem tévedünk, ha nem tartjuk egészen helyesnek, hogy ezen amugy is kellemtelen, kínos affér hivatalosan felhozott és a törv. hat. bizottság közgyűlése elé vonszoltatott. Hiszen ez oda nem tartozik. Egy törv. hat. bizottság közgyűlése kell hogy privát ügyekkel szemben, s ha ezek egy főispán vagy miniszterre vonatkoznak is, teljes integritását megtartsa. Már pedig a kérdéses affér Rudnay Bélának legsajátosabb privát ügye volt.

Sokkal kellemesebb benyomást szült polgármesterünk azon második kijelentése, mely szerint tudtára adta a közgyűlésnek, hogy Hüttl József miniszteri tanácsos és bányaigazgatónk negyven éves szolgálati jubileuma alkalmából, a tanács

élén, a polgármester által a város közönsége nevében is üdvözölve lett. Ez általános helyesléssel találkozott s Heinecz Hugo indítványa folytán a közgyűlés jegyzőkönyvével is adott kifejezést a jubiláns iránti tiszteletének. Hüttl József miniszteri tanácsos szép beszédben mondott e kitüntetésért köszönetet, mire hatalmas éljenzés tört ki.

Polgármesterünk harmadik kijelentésénél örömmel lett fogadva; tudomására hozta ugyanis a közgyűlésnek, hogy jánoshegyi Wankovits Lajos biz. tag az árva és szeretetház alapja javára ígért 3000 frtnyi adományát tényleg lefizette. Az új nemes, ki nem követi azon közmondást: „az ígért szép szó, ha megtartják igen jó,“ — hanem azt „bis dat, qui cito dat“ (kétszer ad, ki gyorsan ad) fogadja e nemes tettéért újból teljes elismerésünket s melegen kívánjuk, hogy az árva és szeretetház mielőbb létesíttessék.

Következett ezután a tárgysorozat, első helyen a polgármesteri jelentés a közigazgatás f. évi november havi állapotáról, mely tudomásul vétetett.

A kilencedik pontnál a külutcai altanítók fizetésének emelésénél Oldinger Antal belabányai plébános emelt szót s kérte a közgyűlést, hogy a tanács előterjesztését, mely szerint az altanítók évi fizetése 400 frtban járflapittassék meg, fogadja el; mert a mostani fizetés mellett az alkalmazott altanítók csak igen rövid ideig maradnak helyükön s csak ha 10 frttal nagyobb fizetésű állás üresedik meg, máris erre szívesen pályáznak. Példaként felhozta, hogy nála 10 év óta már a

T á r c z a.

Mérgekről.

Irta és a selmeczbányai gógy. és term. tud. egylet ez évi deczember 7-én tartott gyűlésén előadta: Gschwandtner Gusztáv kir. bányamérnök. (Folytatás.)

Említésre méltók továbbá a cyanvegyületek is, miután ezek a gyakorlati iparban nagyon kiterjedt használatnak örvendenek s miután e vegyületek mérgező tulajdonságuk a kéksavval úgy szólva egyenértékű.

Legfontosabb a cyankalium, a melyet nagymértékben a galvanfürdők, mint aranyozó, ezüstöző oldatok készítéséhez, úgyszintén a photographusok a fényképezésnél alkalmaznak. A cyankalium leginkább ezek révén kerül a közönség kezei közé.

A cyankalium fehér só, mely darabos vagy rúd alakban fordul elő s mint modern mérge, melyből már 0.2—0.5 gr. feltétlenül halált okoz, a mérgezések statisztikájában az első helyet foglalja el. A véletlenségből eredt mérgezések szintén gyakoriak, így különösen a Galvanoplasztikával foglalkozók, chemikusok, fényképészek, gyógyszerészeknél elég könnyen megeshik, hogy cyankali oldat egy oly helyre cseppen a hol esetleg felkarcolt nyitott seb van s így a vérrel érintkezésben az illető vesztét okozza.

Szabály különben, hogy megsérült kézzel ha még oly csekélynek látszik, cyankalival — vagy pedig oldatával foglalkoznunk nem szabad. Bécsben történt, hogy egy gyógyszerész

hallgató billiárdozás közben égő szivarjának tüzes végével ajkát megégette; — másnap a laboratoriumban dolgozás közben cyankali oldatot töltött egyik üvegből a másikba, a midőn az edényből egy csepp kifreccsent s ép azon helyre esett, a hol előtte való nap szivarjával ajkát megsebezte. — észre csak akkor vette, a midőn már segítség számára nem volt.

Azonban úgy a cyankaliumnak, mint egyáltalában minden más mérgeknél hatását nagyban gyengíti — illetőleg megsemmisíti, a telegyomor. — Ennek eklatans beigazolására Dr. Hager Hermann a következő esetet írja: „Egy hölgy azon kéréssel fordult hozzám, hogy kedvencez öreg ölebjét közelgő vaksága miatt cyankalival, hogy soká ne szenvedjen, emésszem el.

Kívánságára 1 g. cyankalium viz oldatát a kutya szájába töltöttem. — a mérge legnagyobb részét azonban a delikvens nyelvvel szájából kilökte a miért is egy további oldatot, melybe 1.6 g. cyankalium volt úgy töltöttem a kutya torkába, hogy nyelvét lenyomtam s így az egész cyankalium mennyiség a gyomrába került. A kutya egy negyed óráig egész vígan járt a szobában, míg végre egy szegletbe húzódva, fehér sűrű-folyadékot hányt. A hányás után egész jól érezte magát — s mint Hager írja — talán még ma is él.“ Fő a dologban az, hogy a halálra ítélte ölebet gazdája a műtét előtt kedvencez ételével, egy tányér savanyu tejjel vendégelte meg.

A kéksav avagy a cyankalium ellenszeréül — ha ugyanannak nevezhető legajánlatosabb a fejét és a hátat hideg vízzel öntözni, erős kávét, na-

gyobb adag opiumot, morphint vagy higitott sósavat a mérgezettnek adni. — Persze a mérge gyorsan ható képességénél fogva minden említett szer, még röktön alkalmazv is, csak a legtrikább esetekben segít, a mint ezt sajnos a gyakorlati életben történt mérgezéseknél tapasztalhatjuk.

Kimutatása vagy a keserű mandolára emlékeztető szagáról, vagy a sósavval savanyított oldatban vaschlóriddal melyel a berlini szép kék színű csapadékot adja, történik, — vagy pedig Liebig módszere szerint úgy járunk el, hogy a kérdéses folyadékot ammonium sulfóhydráttal [(NH₄) HS] szárazig lepároljuk, a maradékot sósavval megsavanyítjuk s egy csepp vaschlóridot töltünk hozzá, a midőn is cyan jelenlétében vörösvörös oldatot — rhodan vasat nyerünk.

A növényi mérgek egész legiója közül csak egy párat emelek ki, — így az:

O p i u m: A zöld mák fejének bemetszése által nyeretik, sötétbarna színű folyadék, mely számos alkaloida keverékéből áll. — Erős bódító tulajdonsága miatt különösen a keleti népeknél van nagyban felkarolva, a kik megszártva egész divatszzerűleg részint csibukban, részint evés által élvezik.

A hatás kéjes bódító érzésben nyilvánul. Az opium élvezését némelyek a hihetetlen-ségig elbírják, — így a chinai opium szívók egy nap alatt 30 grammig is felmennek, — pedig már 0.2 gr-ja is az idegekre mérgezőleg hat.

Ujabbán az angoloknál is oly mértékben kezd tért hódítani ezen szer használata, hogy

szép és lelkes szavakban üdvözölte és buzdította a társulati tagokat. 6. Elnök köszönetet mond a polgármesternek azon szíveségeért, mellyel e közgyűlés megtartásához átengedte a város termét, de köszönetet mond a megjelenteknek is s ezzel a gyűlést berekeztette. — Este 8 órakor vette kezdetét Szilaveczy-termében a bankett, melyen megjelent Szitnyai József polgármester, Krausz Kálmán főkapitány, Vörös Ferencz tb. főjegyző a Selmezbányai Híradó szerkesztője, a tűzoltóság parancsnokai, a dalárda karmestere, az akad. ifj. kör elnöke és alelnöke, több kereskedő főnök, iparosok s majdnem az egész kereskedői ifjuság. A jó menu és Balog Laci pompás zenéje mellett a hangulat mindinkább kedélyesebb és emelkedettebbé lett. A harmadik fogásnál id. Tirts Rezső megkezdte a tosztok sorát azzal, hogy lelkes szavakkal éltette a törvényhatóság két főmesterét, a polgárok és a rend mesterét. Szitnyai József polgármester erre felelve, a kereskedő ifjak társulatára, annak elnökségére emelte poharát. Bodnár János a társulat alelnöke éltette a kereskedők ipartársulatának elnökeit. Ifj. Marschalkó Gyula a kereskedő főnököket. Id. Marschalkó Gyula a kereskedő ifjuságot. Krausz Kálmán főkapitány a jelenlévő alapító tagok trifoliumát: Tirts, Szlujka és Liptay. — Bodnár János az akad. ifjuságot. — Zivuska akad. ifj. elnök a kereskedő ifjuságot. — Goldner az iparosokat. — Oszvaldt Gusztáv a kereskedő ifjuságot, mint a betegsegélyző egyesület legkiválóbb tagjait. Beszéltek még dr. Stuller Gyula, Pauer János és Vörös Ferencz, ki igen szellemesen dicsérte meg a keresk. ifjuság helyes politikáját . . . s következett még sok jó toaszt

— **Bolti pineze tűz.** Mult szombaton reggel 8 óra tájban, Weisz Ignác fűszerkereskedőnek a főutcában lévő üzlete alatti pinczében, a midőn a tanoncz, Weisz kocsisával együtt, égő gyertya mellett petróleummal telt edényből egy kisebb edénybe akarták a kőolajat átönteni, a közelben lévő ligroinnal telt kis hordikó szétrobbant és a petróleum azonnal tüzet fogott. A kocsis nyomban kimenekült a pinczejajtón, a tanoncz azonban rémületében a pincze hátsó része felé húzódott s biztosan ott fulladt volna, ha a segítség gyorsan nem érkezik. A mint a tűz Greguss Antal tűzoltó alparancsnoknak jelezve lett, ez nyomban értesítette Pauer János főparancsnokot az esetről s rögtön intézkedett a szükségességek iránt. Midőn az alparancsnok az üzletbe ért, már Hraskó János és Ertl Vilmos tűzoltókat ott találta, kik az üzlet és pincze közötti padozaton át ürt szakítottak s azon keresztül a félig alélt tanonczot kimentették, ki a friss levegőn csakhamar magához tért. Ekkor azután megérkeztek a fecskendők s körülbelül 35 tűzoltó, kik között Ochtendung Ignác ellátva a füstálaraczal, elszánt bátorsággal a pinczébe ereszkedett két társának fedezete alatt s a kitűnően működő fecskendő esővét a lángokra irányítva, a tűznek gyorsan elejét vette. Az itt működő tűzoltók mind el voltak látva füstálaraczokkal és elektrikus lámpákkal. Az oltás annál is inkább sikerült, mert Greguss Antal alparancsnok a pincze lyukait és ablakait betömte úgy, hogy a tűz levegő hiányában sem terjedhetett tova; pedig nagy baj támadhatott volna, ha a rúmmal telt hordók s a többi gyúlékony anyagok tüzet fogtak volna. A hatóság részéről azonnal megjelent a helyszínén Kuti István alkapitány, Ertl János rendőrbiztos kíséretében s csakhamar Krausz Kálmán főkapitány is. Az oltási művelet s a rend fentartása kifogástalan volt. Eddig tudósításunk. Ámde mi nekünk egész biztos kútforrásból tudomásunkra jutott azon „ukrutniális“ (selmeczi mütájszó, értsd: rettenetes) viszonyainkat kitűnően jellemző, érdekes kis epizód is, hogy a fecskendőket jó ideig nem lehetett a szertárból kihuzatni, mert, a jó ég tudja mily rejtélyes hatalom, ennek nyílt kapuja elé egy földrakást hordatott fel. Ezt tehát először gyorsan le kellett hordatni. hegy a fecskendőket ki lehessen huzatni. Micsoda idea az,

a tűzoltói szertár nyitott bejárata elé földet felhányatni? Azt még talán a városi nagy Augur se tudná megmondani.

Kellemetlen vendég.

Hogy lapunknak mai száma, Szenved bőség hiányába',
Annak oka sem a fáma,
Sem pe'g a Dalai-Láma,
De egy kinzó Excelencia, —
Az átkozott — Influenza.
Ez a kóbor, gyötrő vendég
Állított be hozzánk nem rég.
De nem soká — már tudtommal,
Orvosi karhatalommal
Fog majd eltávolíttatni
S nekünk ismét békét hagyni.
Igy hát csak egy kis türelem —
Bő tartalmu lapot terem.

Hirdetések.

A közelgő farsang idényének alkalmából, ajánlom dus szövetraktáramat és szabóüzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe; különösen

a legujabb divatu báli frakkok és szalon-öltözetek

legujabb facon, szerinti szabotnak és készítettnek általam.
Tisztelettel

Friebert Ferencz
szabóüzlettulajdonos.

Nagyon szép, és olcsó karácsonyfadiszítések csak nálam kaphatók.

Tuschl Gusztáv
czukrász (alsó gyógyszerár mögött.)

Igen szép és olcsó karácsonyfadiszítések,

különbéle ajándéktárgyak déli gyümölcsök és czukorneműek,

legdúsabb választékban

kaphatók üzletemben.

Tisztelettel

Trauer Gyula.

Joerges Á. özv. és fia

karácsonyi ajándékokul

alkalmas czikkekre bátorodik felhívni a t. cz. közönség b. figyelmét: u. m. Ifjusági iratok, remekírók diszművek, imakönyvek, társas játékok, emlékkönyvek, levélpapírok stb.

Langauer József

nagy czipőraktárát a terasszon

a karácsonyi és ujévi ünnep, valamint a közelgő farsangi szezon alkalmából ujonnan felszerelte és kibővítette.

Számos látogatást kér.

Márkus M. czukrászata
Selmezbányán. Alapított 1830.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek dús választékát

karácsonyfa-
diszítésekben,
olcsó árak mellett.

A n. é. közönség becses tudomására hozni bátorodom, hogy

szabóüzletemet,

illetve különféle szövetekből álló dus raktáromat a legujabb és legdivatosabb kelleméssel láttam el s nálam a legdivatosabb, különösen báli öltözetek, ugymint bársony és selyem betétű galléros frakkok szolid árak és legujabb facon szerinti kivitel mellett készítettnek.

Cserny József szabómester
(üzletem a városházi épületben.)

**Karácsonyi és ujévi
ajándékok**

beszerzéséhez ajánljuk
dúsan felszerelt uri
és női divatáru-
házunkat.

Weisz tesvérek
alsóutca.

Van szerencsém a selmeczbányai n.
é. közönség becses tudomására hozni,
hogy kitűnő minőségű

kőbányai kiviteli sörömet

Krausz W. G. urnak a terrasszon lévő
vendéglőjében ezentul
1/2 litert 12 krért, kis pohárt 8 krért
méretem. A sör jóságáért régi elismert
cégem szolgáljon kezeséggel.

Kiváló tisztelettel

DREHER ANTAL, Kőbányán.

A legújabb s legszebb kará-
csenyi és ujévi ajándékok, a
legolesőbb áron csak nálam
kaphatók.

A ki szép és olcsó gyermekjátékokat,
finom himzett pénz-, szivar- és ziga-
retta tárczákat, albumokat és más em-
léktárgyakat, nyak- és selyemkendőket,
keztükét s Jäger ingeket, sapkákat és
harisnyákat, női karmantyukat és gal-
lérokat — minden szörméből, — de
különösen

női kalapokat

bevásárlási áron alól

venni akar, az csakis üzletemben te-
heti azt, hol még téli kötött gyermek-
ruhák, czipők, és téli kendők, kabátkák
stb. stb. bámulatos olcsó árak mellett
kaphatók.

Kérem a n. é. közönség becses
átogatását s maradok

kiváló tisztelettel

Herezog M.

alsóutca, Ochtendung-féle ház.

Hát olcsó Jánost már el tetszett fejeitni?

Pedig még mindig mindent a legdrágábban
vásárol és a legolesóbban ad el; pedig még
mindig az alsó utcában fekvő Zlinszky-ház-
ban van az üzlete, s végül pedig még min-
dig a legnagyobb készséggel jár el házához,
ha hívják, bevásárlásokat és eladásokat tel-
jesíteni. — Tehát csak **Olcso János** vesz
drágán és ad el olcsón. Tessék megpróbálni!
Kitűnő tisztelettel alázatos szolgájuk

Sattler Samu
Olcso János.

M i

a legezlszerűbb karácsonyi ajándék mint mindenek előtt a ruha továbbá
a lábbeli a fejtakaró a fehérenemű, egyszóval a ruházat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget a bekövetkezendő kará-
csenyi ünnep alkalmából tudositani, miszerint ezen czélből raktáromat min-
denemű ujdívatu férfi fiu és gyermek ruha, városi és utazó bunda, gráci
és angol loden és lemez kalap, bécsi és kártsbádi női- uri és gyermek
czipő és fehérenemű áruval dúsan felszereltem, melyeket csodálatos olcsó ár-
ban elárusítom.

Kaphatók: 1 férfi öltöny a la mode francais 7., 8., 9 egész 25 frt

1 fiu öltöny facon Gambetta 3 1/2 „ 5 „

1 gyermek öltöny Costüm 1.80 „ 7 „

farkas és erdélyi bárány bélésű utazó bunda 25, 75, 80 frtig

finom himzet férfi ingek 1.50, 1.80, 2 frtig

gráci férfi kalap 1 frt 1.50 2 frtig

kötött és szarvasbőr kestyü 30 kr. és feljebb.

Tömeges látogatást kér

kiváló tisztelettel

Singer Ignác

a terrasszon az alsó-gyógytárral szemben.

Patkányméreg

(Rattentod.)

(Immisch Felix, Delitsch.)

A leghiztosabb s legjobb szer a patkányok és egerek gyors
kipusztítására. Ártalmatlan az emberek és házi állatokra nézve.

Kapható csomagokban 32 kr, és 64 krért

Sztankay Ferencz

gyógytárában Selmeczbányán.

2-10

József főherczeg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója.

Fülöp szász Coburg-Gothai herczeg ő kir. lensege szállítója.

Sürgönczim: Gottschlig Budapest.

Telefon 58-86.

GOTTSCHLIG

tea-, rum- és cognac-

nagykereskedő

AGOSTON BUDAPEST.

Központi iroda: IV., Váci-utca 4-ik szám.

RAKTÁRAK:

VI., Váci-utca 6. sz. „a Mandarinhoz” | VI., Andrassy-ut 23. „Hong-Cong városához.”
a Város-ház tér mellett | a kir. opera áttellenében

IV., Egyetem-tér, Egyetem-utca sarkán, a „Japán nőhöz”.

KIVITELI PINCZÉK:

X., Kőbánya, Füzér-utca 9. szám.

Bizományi raktár:

Selmeczbányán:

Marschalko Gyula úrnál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván-teák, Jamaica-,
Braziliai és Cuba-rumok, francia cognacok, likörök a legfinomabb
minőségben, eredeti csomagok és palaczkokban, eredeti árak mellett.
— Árjegyzék ingyen és bérmentve. —